Inspraak Regionaal Water- en Bodemprogramma 2028–2033

Voorzitter,

Mijn naam is Boy Griffioen. Ik ben melkveehouder en kaasmaker bij De Groene Griffioen, een biologisch boerenbedrijf in het veenweidegebied bij Weesp. Ik woon en werk hier, en mijn bedrijf is onlosmakelijk verbonden met het landschap, het water en de bodem waarop we boeren. We zetten ons actief in voor biodiversiteit. Ik wil mijn bedrijf toekomstbestendig maken en bijdragen aan een gezond landschap.
In het provinciale beleid wordt ingezet op vernatting van een aanzienlijk deel van de veenweiden. Maar achter zo'n percentage gaat een grote verandering schuil voor het watersysteem, de natuur én de agrarische bedrijfsvoering. Voordat we zulke keuzes vastleggen in percentages, moeten we weten of ze haalbaar zijn en wat ze daadwerkelijk opleveren.

Ik maak mij hier zorgen over. Vooral over de samenhang tussen de verschillende gevolgen.

Daarom heb ik vier vragen over het Regionaal Water- en Bodemprogramma.

Ten eerste: waterkwaliteit.
Wordt vóór uitvoering per gebied aangetoond dat de vernatting verenigbaar is met de doelen van de Kaderrichtlijn Water, inclusief de risico's van fosfaatmobilisatie en de aanvoer van meer gebiedsvreemd water door de extra watervraag van vernat veen?

Ten tweede: waterbeschikbaarheid en veiligheid.
Wordt vooraf een waterbalans voor droge jaren opgesteld, zodat duidelijk is of er voldoende water beschikbaar is om het beoogde percentage vernatting te realiseren, zonder andere gebieden, natuur en landbouw onevenredig te benadelen? En worden ook de gevolgen voor de waterberging, afvoercapaciteit en bescherming van omliggende steden en dorpen bij wateroverlast onderzocht? De marge om te sturen wordt immers kleiner bij een hogere waterstand.

Ten derde: netto klimaatwinst.
Wordt de klimaatwinst beoordeeld op basis van de netto uitstoot van CO_2, methaan en lachgas, zodat per gebied en waterpeil duidelijk is welke aanpak daadwerkelijk de meeste klimaatwinst oplevert? Bij een hoger waterpeil kan het moerasgas Methaan al heel snel de overhand nemen in de klimaatimpact.

Ten vierde: de gevolgen voor de melkveehouderij.
Onderzoek laat zien dat vernatting de uitstoot uit veen kan verminderen, maar ook kan leiden tot hogere voerkosten, een lagere mineralenbenutting en een grotere afhankelijkheid van voer van buiten het bedrijf.
Worden daarom niet alleen de klimaatwinst per hectare, maar ook de gevolgen voor het bedrijfsresultaat, de voedselproductie en de totale milieubelasting meegenomen? En als maatschappelijke klimaat- en natuurwinst gepaard gaat met structurele inkomensverliezen

of het verplaatsen van milieubelasting naar elders, hoe zorgt de provincie dan voor een economisch haalbaar alternatief en een eerlijke vergoeding voor de geleverde maatschappelijke diensten?

Mijn centrale vraag is: Is de provincie bereid het beoogde percentage vernatting en de gebiedskeuzes aan te passen wanneer uit deze onderzoeken blijkt dat de waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid, waterveiligheid, netto klimaatwinst of economische haalbaarheid onvoldoende is gewaarborgd?

Tot slot wil ik benadrukken dat we zorgvuldig moeten omgaan met de veranderingen die we aanbrengen in ons eeuwenoude cultuurlandschap. Laten we niet alleen doelen vaststellen, maar vooraf goed onderzoeken hoe we die in samenhang kunnen bereiken.
Mijn oproep is om te kiezen voor oplossingen die daadwerkelijk resultaat opleveren voor natuur, water en klimaat, én voor een gezonde, toekomstbestendige agrarische sector.
Niet het ene doel ten koste van het andere, maar een aanpak waarin we op alle fronten vooruitgang boeken.

Daarnaast wil ik aandacht vragen voor de kansen van bodemonderzoek en ondergrondse wateropslag.
Er zijn recentelijk onderzoeken geweest rondom Amsterdam om de ondergrond in kaart te brengen, waaronder de verdeling van zoet en zout grondwater en de aanwezigheid van kleilagen. Die kennis kan helpen om kansrijke locaties voor ondergrondse wateropslag te vinden. Ik vraag de provincie om te onderzoeken of we in natte perioden zoet water ondergronds kunnen opslaan en het in droge perioden weer kunnen benutten. In combinatie met flexibel peilbeheer kan dit mogelijk de waterbeschikbaarheid vergroten, terwijl we de grasproductie en draagkracht van landbouwgrond zo veel mogelijk behouden. Uiteraard moet vooraf worden aangetoond dat dit hydrologisch, ecologisch en economisch haalbaar is. Het grote voordeel is het geringe ruimtegebruik en het totale gebrek aan verdamping. Bij oppervlakkige opslag kan deze oplopen tot 10mm per dag.

Mijn centrale vraag is: Is de provincie bereid het beoogde percentage vernatting en de gebiedskeuzes aan te passen wanneer uit deze onderzoeken blijkt dat de waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid, waterveiligheid, netto klimaatwinst of economische haalbaarheid onvoldoende is gewaarborgd?

Tot slot wil ik benadrukken dat we zorgvuldig moeten omgaan met de veranderingen die we aanbrengen in ons eeuwenoude cultuurlandschap. Laten we niet alleen doelen vaststellen, maar vooraf goed onderzoeken hoe we die in samenhang kunnen bereiken.
Mijn oproep is om te kiezen voor oplossingen die daadwerkelijk resultaat opleveren voor natuur, water en klimaat, én voor een gezonde, toekomstbestendige agrarische sector.
Niet het ene doel ten koste van het andere, maar een aanpak waarin we op alle fronten vooruitgang boeken.